

УДК 338.45:621.3

ДИНАМІКА РИНКУ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ДО 2020 РОКУ

• **Шимко Олена Володимирівна**, доцент кафедри економіки підприємства, к. т. н., доцент, Державний вищий навчальний заклад «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ, e-mail: elena.chimko59@gmail.com, тел: +380508006494

Підгора Єлизавета Олександрівна, доцент кафедри економіки підприємства, к. т. н., доцент, Державний вищий навчальний заклад «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ, e-mail: podgora.elis@gmail.com, тел: +380509841182

Olena Shimko, Associate Professor of department of Economics of enterprise, Ph.D. in Technical, Donbass State Engineering Academy, Kramatorsk, e-mail: elena.chimko59@gmail.com, tel: +380508006494

Elizaveta Podgora, Associate Professor of department of Economics of enterprise, PhD in Technical, Donbass State Engineering Academy, Kramatorsk, e-mail: podgora.elis@gmail.com, tel: +380509841182

O. Shimko, Ye. Podgora. Dynamics of the market of electrical products and prospects for market development by 2020.

The article deals with the issues of increasing the efficiency and quality of the means of labor, including electrical products. The electro technical industry of Ukraine is the basis for the electrification of all spheres of the national economy of our country, without it is impossible to automate and mechanize the production processes. The nomenclature of products of the electrical engineering industry, for wider access and a clear kind, is divided into the most common types of production in the production. The dynamics of exports of various groups of electrical products from Ukraine for the period of 2012-2016 is considered. The largest drop in exports of electrical products falls to 2015, by 2012 (when there is the largest increase in exports), the fall is 40%. In 2016, a marked increase in exports, which in itself is a positive result of the development of the electrical engineering industry. Analysis of the export of electrical products showed that for 2014-2016, there was a radical change in the direction of exports. If in 2012 and 2013 the main export was to the Russian Federation, bypassing the nearest EU country to Hungary 1.7 times, then in 2015-2016, exports to Russia fell 4.8 times and now it is only in the fourth place by volume, yielding to exports to Hungary, Germany and Poland. Estimated dynamics of quantity of the world market of electrical products in the perspective up to 2020. The general conclusion is made that in Ukraine there is still a high level of dependence of the market for the sale of electrical products from the CIS countries. The promising direction of development of the electrical engineering industry is not to keep up with the products and technologies that have been mastered in the last century, but to attract foreign investors to create new, oriented to the world market of electrical products.

Шимко О. В., Підгора Є. О. Динаміка ринку електротехнічної продукції та перспективи розвитку ринку до 2020 року.

У статті розглянуті питання підвищення ефективності та якості засобу праці, в тому числі електротехнічних виробів. Електротехнічна промисловість України є базою для електрифікації всіх сфер народного господарства нашої країни, без неї неможлива автоматизація і механізація виробничих процесів. Досліджено номенклатура виробів електротехнічної промисловості, для ширшого доступу та зрозумілого вигляду, поділена на найбільш поширені у виробництві види продукції. Розглянуто динаміку експорту різних груп електротехнічної продукції з України за період 2012-2016 років. Найбільше падіння експорту електротехнічної продукції припадає на 2015 рік, до 2012 року (коли спостерігається найбільше зростання експорту) падіння дорівнює 40%. У 2016 році помітне зростання експорту, що само по собі є позитивним результатом розвитку електротехнічної галузі. Аналіз експорту електротехнічної продукції показав, що за 2014-2016 роки відбулася корінна зміна в напрямку експорту. Якщо в 2012 і 2013 роках основний експорт був в Російську Федерацію, обганяючи найближчу країну ЄС Угорщину в 1,7 рази, то в 2015-2016 роках експорт в Росію впав в 4,8 разів і тепер за обсягом знаходиться лише на 4-му місці, поступаючись експорту в Угорщину, Німеччину і Польщу. Оцінена динаміка кількості світового ринку електротехнічної продукції в перспективі до 2020 року. Зроблено

загальний висновок, що в Україні все ще існує високий рівень залежності ринку реалізації електротехнічної продукції від ринку країн СНД. Перспективний напрямок розвитку електротехнічної галузі - не триматися за освоєну в минулому столітті продукцію і технології, а залучати іноземних інвесторів для створення нових, орієнтованих на світовий ринок електротехнічних товарів.

Шимко Е. В., Подгора Е. А. Динамика рынка электротехнической продукции и перспективы развития рынка до 2020 года.

В статье рассмотрены вопросы повышения эффективности и качества средства труда, в том числе электротехнических изделий. Электротехническая промышленность Украины является базой для электрификации всех сфер народного хозяйства нашей страны, без нее невозможна автоматизация и механизация производственных процессов. Исследована номенклатура изделий электротехнической промышленности, для более наглядного и понятного вида, поделена на наиболее распространенные в производстве виды продукции. Рассмотрена динамика экспорта различных групп электротехнической продукции из Украины за период 2012-2016 гг. Наибольшее падение экспорта электротехнической продукции приходится на 2015 год, к 2012 году (когда наблюдается наибольший рост экспорта) падение равно 40%. В 2016 году заметен рост экспорта, что само по себе является положительным результатом развития электротехнической отрасли. Анализ экспорта электротехнической продукции показал, что за 2014-2016 годы произошло коренное изменение в направлении экспорта. Если в 2012 и 2013 годах основной экспорт был в Российскую Федерацию, обгоняя ближайшую страну ЕС Венгрию в 1,7 раза, то в 2015-2016 годах экспорт в Россию упал в 4,8 раз и теперь по объему находится лишь на 4-м месте, уступая экспорта в Венгрию, Германию и Польшу. Оценена динамика емкости мирового рынка электротехнической продукции в перспективе до 2020 года. Сделан общий вывод, что в Украине все еще существует высокий уровень зависимости рынка реализации электротехнической продукции от рынка стран СНГ. Перспективное направление развития электротехнической отрасли - не держаться за освоенную в прошлом веке продукцию и технологии, а привлекать иностранных инвесторов для создания новых, ориентированных на мировой рынок электротехнических товаров.

Постановка проблеми. Розвиток вітчизняної економіки напряму залежить від успішного функціонування наукомістких галузей виробництва, підвищення конкурентоспроможності продукції цих галузей та створення сприятливих умов для їх подальшої діяльності.

Ефективний розвиток галузей економіки, орієнтованих на систематичне впровадження досягнень науково-технічного прогресу, забезпечить конкурентні переваги вітчизняним підприємствам на внутрішньому ринку та дасть змогу долучитись до світового економічного простору.

Електротехнічна промисловість України – це галузь машинобудування, підприємства якої виготовляють продукцію, призначену для виробництва, перетворення, передачі й споживання електроенергії. Вона є основою для розвитку і прискорення темпів науково-технічного прогресу. На електротехнічних підприємствах виробляються силові генератори, електричні генератори та двигуни різних потужностей, перетворювачі й трансформатори, високовольтна та низьковольтна апаратура, електрозварювальне, електроосвітлювальне і електротермічне устаткування, кабельна продукція, електролампи і світлотехнічна арматура, електроізоляційні матеріали, електропобутові прилади, гальванічні елементи й акумулятори, електровози, електронавантажувачі та ін. Продукція електротехнічної промисловості є базою для електрифікації всіх сфер народного господарства нашої країни, без неї неможлива автоматизація та механізація виробничих процесів [1, С.1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підвищення ефективності і якості засобів праці, в тому числі електротехнічних виробів (ЕТВ), удосконалення способів ціноутворення на них у ринкових умовах, розглядалися у працях вітчизняних авторів таких, як Бланк І. А., Бутенко О. І., Будніченко В. Б., Вакуленко В. М., Злупко С. М., Ілляшенко С. М., Кузьмін О. Є., Крикавський Є. В., Парсяк В. М., Перерва П. Г., Подолінський С. О., Яковлев А. І. та ін. [2, С.35].

Мета статті полягає у дослідженні динаміки ринку електротехнічної продукції та оцінці перспектив розвитку цього ринку до 2020 року.

Виклад основного матеріалу. Основним напрямком формування та реалізації державної політики щодо розвитку галузі електротехнічної промисловості є здійснення заходів з розробки сучасних конкурентоспроможних виробів, освоєння їх випуску вітчизняними товаровиробниками, насичення внутрішнього ринку вітчизняною продукцією, витіснення імпорту, нарощування експортного потенціалу України [2, С.38].

Номенклатура виробів електротехнічної промисловості включає в себе понад 70 тисяч найменувань виробів різного призначення та напрямків використання. Для більш наглядного та зрозумілого вигляду припустимо, що увесь ринок електротехнічної продукції України (100%) поділяється на такі види продукції, які зображенні у табл. 1 [3, С.132-136], [4, С.135-139], [5, С. 162-166], [6, С.158-163].

Таблиця 1

Динаміка виготовлення електротехнічної продукції за 2013-2016 роки

Назва електротехнічної продукції	Період виготовлення за даними статистичних таблиць			
	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Прилади напівпровідникові, тис. шт.	37819	124,3	546,7	3037,5
Електродвигуни потужністю не більше 37,5 Вт; двигуни постійного струму інші; генератори постійного струму, тис. шт.	78,8	12,7	16,5	14,9
Електродвигуни універсальні потужністю більше 37,5 Вт; двигуни змінного струму інші; генератори змінного струму, тис. шт.	9837	124,8	177,1	267,1
Трансформатори електричні, млн. шт.	128,7	2,9	7,0	8,5
Апаратура електрична для комутації або захисту електричних схем, на напругу більше 1000 В, тис. шт.	72,5	133,4	178,9	216,6
Апаратура електрична для комутації або захисту електричних схем, на напругу не більше 1000 В, млн. шт.	37,3	9,2	2,8	7,7
Провід ізольований обмотувальний, т	125789	3398,7	4715,9	5539,0
Провідники електричні інші, на напругу не більше 1000 В, тис. км	36157	569,8	396,7	420,0
Провідники ізольовані електричні, на напругу більше 1000 В (крім проводу ізольованого обмотувального, кабелів коаксіальних та провідників коаксіальних інших, комплектів проводів для свічок запалення та комплектів проводів інших типів, які використовуються у транспортних засобах, включаючи повітряні та суднові), км	106854	7596	2438,7	3148,0
Пристрої електромонтажні, млн. шт.	918,6	10,7	34,8	50,9

Динаміка показує, що у 2013 році Україна мала найбільші обсяги випуску електротехнічної продукції. У 2014 році сталося різке падіння виробництва електротехнічної продукції по всім її видам майже на 350-500% від 2013 року. У 2015 і 2016 роках відбувається повільний ріст виробництва електротехнічної продукції, але рівень виробництва 2013 року навіть на 50% не досягнутий. Сама по собі позитивна динаміка зростання виробництва електротехнічної продукції є досягненням вітчизняної економіки, але темпи зростання повинні бути пришвидшені.

Виходячи з орієнтації ринку електротехнічної продукції за станом попиту і пропозиції у 2016 році, нами створена діаграма ринку електротехнічної продукції, яка надана на рис. 1.

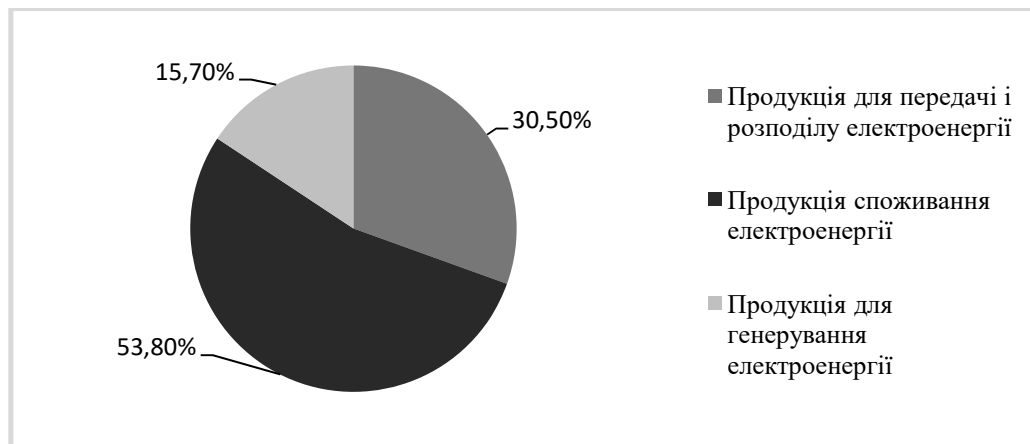

Рис. 1. Ринок електротехнічної продукції України [6, С.158-163].

Виходячи з рис. 1, найбільш потрібним на ринку електротехнічної продукції є виробу для споживання електроенергії, що важливим є для дослідження маркетингового середовища.

На даний момент у 2017 році «освітлювальний» ринок набуває зростаючого характеру, обсяги виробництва вітчизняних підприємств, що випускають світильники та джерела світла, помітно зросли.

Наступним важливим етапом дослідження є прогноз ринку, що базується на результатах отриманого аналізу та враховує всі можливі тенденції розвитку світового ринку в майбутньому. На рис. 2 наданий прогноз розвитку світового ринку світлотехніки до 2020 року.

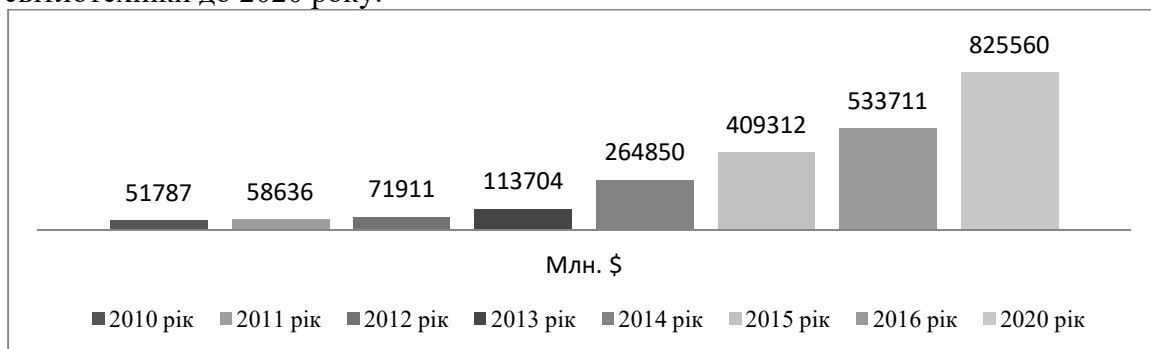

Рис.2. Прогноз розвитку світового ринку світлотехніки, млн. євро до 2020 року, [7, С.2], [8].

Як видно з рис. 2, в довгостроковій перспективі прогнозується зростання світового ринку світлотехніки в цілому. Отже, інноваційний ринок світлотехнічної продукції є перспективним для капіталовкладень на довгостроковий період, існують можливості для застосування новітніх технологій, адже у зв'язку із глобальним потеплінням важливим питанням є забезпечення енергоефективності.

Розглянемо експорт електротехнічної продукції з України за період 2012-2016 рр. Показники надані у млн. доларів на рис. 3 [9].

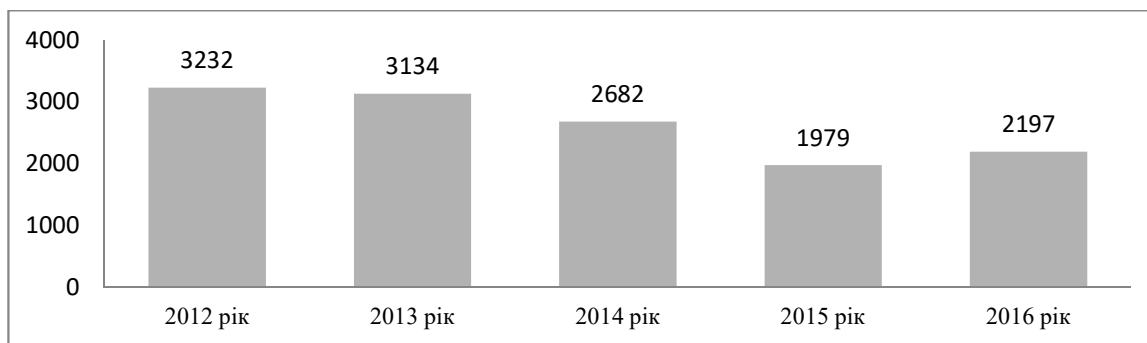

Рис. 3. Динаміка експорту електротехнічної продукції з України у млн. \$.

Як видно із діаграми, найбільше падіння експорту електротехнічної продукції припадає на 2015 рік, що до 2012 року (коли спостерігається найбільший ріст експорту) дорівнює 40%. У 2016 році помітне зростання експорту, що само по собі є позитивним результатом розвитку електротехнічної галузі.

Динаміка експорту електротехнічної продукції у країни світового ринку надана у табл. 2 [9].

Таблиця 2

Динаміка експорту електротехнічної продукції з України у країни світового ринку, млн. \$

Страна	Роки постачання продукції з України				
	2012	2013	2014	2015	2016
Угорщина	665	500	572	465	593
Німеччина	300	292	331	302	351
Польща	206	294	316	279	359
Росія	1160	1101	672	255	251
Чехія	81	111	137	119	136
Словенія	60	71	71	73	89
Казахстан	124	82	57	40	43
Білорусія	67	55	40	32	31
Португалія	2	17	39	32	39
Голландія	8	20	19	28	34
Молдова	42	42	33	28	29

За минулі роки відбулася корінна зміна в напрямку експорту. Якщо в 2012 році основний експорт був у Російську Федерацію, обганяючи найближчу країну ЄС Угорщину в 1,7 рази, то в 2015-2016 роках експорт у РФ упав в 4,8 рази й тепер за обсягом перебуває лише на 4-м місці, уступаючи експорту в Угорщину, Німеччину й Польщу. Як видно із табл. 2, ці роки експорт електротехнічних виробів у країни СНД сильно впав (РФ, Казахстан, Білорусь, слабкіше падіння - Молдова). Експорт в Угорщину - найбільший серед усіх покупців української електротехнічної продукції, також падав ці роки, хоча й незначно. Зростав експорт у Словаччину й Нідерланди, в інші країни - коливався навколо раніше досягнутих значень.

Висновки. Встановлено необхідність розвитку електротехнічної галузі як однієї із пріоритетних високотехнологічних галузей виробництва з метою підвищення конкурентоспроможності продукції як на вітчизняному, так і на зовнішньому ринках.

Визначено високий рівень залежності ринку реалізації електротехнічної продукції від ринку країн СНД, а конкретніше – від Росії. Оцінено ємність світового ринку електротехнічної продукції у перспективі до 2020 року.

Це показує напрямок розвитку електротехнічної галузі - не триматися за освоєну в минулі століття продукцію й технології, а залучати іноземних інвесторів для створення нових, сучасних, споконвічно орієнтованих на світовий ринок електротехнічних товарів.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт ТОВ «ОСП Корпорація» [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.vatra.te.ua/index.php/ua>
2. Кобелева Т. О. Електротехнічна область України: сучасний стан і перспективи розвитку / Т. О. Кобелева // Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут”. Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність проведення. - Харків: НТУ „ХПІ, 2016. - № 42. - с. 34 – 44.
3. Виробництво основних видів промислової продукції по місяцях 2013 року [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
4. Виробництво основних видів промислової продукції по місяцях 2014 року [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
5. Виробництво основних видів промислової продукції по місяцях 2015 року [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
6. Виробництво основних видів промислової продукції по місяцях 2016 року [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
7. Тулеметова А. С., Сидикова Н.Н. Сучасний стан електротехнічної промисловості закордонних країн / А. С. Тулеметова, Н. Н. Сидикова [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_DNI_2016/Economics/43557.doc.htm
8. Світлотехнічна галузь : оцінка світового ринку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.elec.ru/analytics/svetotekhnicheskaya-otrasl-ocenka-mirovogo-rynka>
9. Статистичний щорічник України. Держкомстат України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat.../publ1_u.htm

References (BSI):

1. Official site of "OSP Corporation" Ltd [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: <http://www.vatra.te.ua/index.php/ua>
2. Kobelev T.O. Electro technical region of Ukraine: the current state and prospects of development / T.O. Kobelev // Bulletin of the National Technical University "Kharkov Polytechnic Institute". Collection of scientific works. Thematic issue: Technical progress and efficiency of carrying out. - Kharkov: NTU "KhPI, 2016. - N. 42. - p. 34 - 44.
3. Production of basic types of industrial products by months of 2013 [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
4. Production of basic types of industrial products by months of 2014 [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
5. Production of basic types of industrial products by months of 2015 [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
6. Production of basic types of industrial products by months 2016 [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: http://ifstat.gov.ua/EX_IN/P2.HTM
7. Tulmetova AS, Sidikova N.N. Current state of the electrical engineering industry of foreign countries / AS Tulmetova, N. N. Sidikova [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: http://www.rusnauka.com/8_DNI_2016/Economics/43557.doc.htm
8. Lighting Industry: An Assessment of the World Market [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: <http://www.elec.ru/analytics/svetotekhnicheskaya-otrasl-ocenka-mirovogo-rynka>
9. Statistical Yearbook of Ukraine. State Statistics Committee of Ukraine. [Elektronny`j recurs]. Rezhy`m dustup: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat.../publ1_u.htm

Keywords: electrical products; range of products; chart market trends in the global market; the dynamics of exports; and direction of development.

Ключові слова: електротехнічна продукція; номенклатура виробів; діаграма ринку; тенденції світового ринку; динаміка експорту; напрям розвитку.

Ключевые слова: электротехническая продукция; номенклатура изделий; диаграмма рынка; тенденции мирового рынка; динамика экспорта; направление развития.